ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „БАЧО КИРО”-ГР.БЯЛА ЧЕРКВА

5220 гр. Бяла черква, ул.„ Бачо Киро“№ 65, ☎–06134-2512; e-mail: ou_bacho_kiro@abv.bg

Утвърждавам:.....

АЛЕКСАНДЪР МИХАЙЛОВ
Директор на ОУ „ Бачо Киро“
Гр. Бяла черква

П Р О Г Р А М А

ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ

И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

В ОУ „БАЧО КИРО“ ГРАД БЯЛА ЧЕРКВА

ЗА УЧЕБНАТА 2020 – 2021 ГОДИНА

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет на проведено заседание на 08.09.2020 г., Протокол № 13, и е утвърдена със заповед № 226 от 08.09.2020 год. от директора на училището.

I. Въведение

Настоящата програма цели да определи целите и задачите на работа с ученици от уязвими групи от ОУ „Бачо Киро“ гр. Бяла черква и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование. Тя е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички българските граждани и за приобщаване на учениците от уязвими групи.

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички ученици, които имат необходимост от такива в ОУ „Бачо Киро“ гр. Бяла черква, съобразно техните лични интереси, потребности и нужди.

Настоящият документ е изготвен от работна група на ОУ „Бачо Киро“ гр. Бяла черква под ръководството на директора. Документът има за цел да подпомогне дейността на учителите за предоставяне на равни възможности и приобщаване на учениците от уязвими групи.

1. **Нормативна основа на училищната програма:**
   - Закон за предучилищното и училищното образование;
   - Наредба за приобщаващото образование;
   - Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020 г.);
   - Национална стратегия на Р. България за интегриране на ромите (2012 – 2020 г.);
   - Закон за защита от дискриминация;
   - Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.
   - Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020)
   - 2000 Европейската социална харта /ревизирана/;
   - 1992 - Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и първия допълнителен протокол към нея;.
   - 1970 - Международния пакт за граждански и политически права и Международния пакт за икономически, социални и културни права;
   - Национална стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008-2015 г.

Изграждането на Училищна програма за равен достъп до образование е подчинено на основните приоритети на правителството в посока:

Изграждане на образователна среда за:

- разгръщането на потенциала на всеки ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- ранна превенция на обучителни затруднения;
- допълнителна подкрепа на ученици със специални образователни потребности (СОП);
- обща подкрепа и социално включване на ученици с девиантно поведение;
- разширяване на обхвата на институциите в предучилищното и училищното образование за осъществяване на включващо обучение и надграждане на досегашния положителен опит в тази област.

2. **Уязвими групи в училището са ученици:**
   - диагностицирани със специални образователни потребности
   - с хронични заболявания
   - двигателни увреждания
   - ученици в риск
   - ученици, застрашени или жертва на насилие,
   - ученици с изявени дарби, сираци и полусираци
   - ученици - бежанци,
   - ученици от различни етнически групи, за които българският език не е майчин;
   - ученици от рискови среди- от социално-слаби семейства; от семейства, в които родителите работят в чужбина и децата се отглеждат от близки и роднини; семейство, в което детето се отглежда от един родител;
   - ученици със социално слаба мотивация за учене и незаинтересованост към учебния процес
   - ученици от семейства с проблеми от различно естество- с болен родител или с трагичен инцидент

3. **Цели:**
   - *Гарантиране на равни възможности, равен достъп, пълноценна социализация и приобщаване на учениците от уязвимите групи и осигуряване на условия, даващи възможност на всички деца да се обучават заедно в общата класна стая и да участват заедно в извънкласните занимания, независимо от техните способности, увреждания, заболявания, убеждения, етническа принадлежност, майчин език и т.н.*
   - *Изграждане на привлекателна, подкрепяща и мотивираща образователна среда в училище.*
   - *Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства, чрез извънкласни дейности по различни програми.*

Приобщаването е процес на постоянно търсене на все по-добри начини за осъществяване на образованието, за да се отговори адекватно на разнообразието на обучаваните. В този план различията се приемат позитивно като стимул за подобряване на образованието на ученици и възрастни.

Приобщаването е разкриване и отстраняване на бариерите. То включва събиране и оценка на информацията от различни източници, за да се планира и усъвършенства политиката и практиката на приобщаването. За стимулиране на творческия потенциал и решаване на проблемите се използват различни свидетелства.

Приобщаването е присъствие, участие и успех за всички учащи се. „Присъствието“ е там, където учениците получават образование, като постоянно и редовно посещават училището, „участието“ има отношение към качеството и резултатите от посещението на училището.

Приобщаването слага особен акцент на тези групи учащи се, за които съществува риск от изолиране, изключени са от образование или са с недостатъчно добри резултати от обучението.

Системното и рационално организирано приобщаващо образование се основава на следните принципи:

- подкрепа на самостоятелната активност на ученика,
- активно участие в образователния процес,
- вариативност при организацията на обучението и възпитанието,
- партньорски отношения с родителите,
- динамично развитие на образователния модел в училище.

ОУ „Бачо Киро“ гр. Бяла черква е институция, която спазва препоръките на Съвета на Европа, отправени към всички организации да работят активно в областта на интегрирането на хората с увреждания и уязвими групи.

4. Задачи

Основните задачи са свързани с обезпечаване на необходимите условия и субекти на приобщаващото образование:

- *Културно-образователна среда за приобщаване*

Средата е източник за психично развитие за учениците . Тя им влияе много по-силно и непосредствено, отколкото на възрастните, и може да изпълни своите функции, ако е достъпна, отговаря на потребностите им, разширява начините за познание на света и личностно развитие.

- *Педагогическите специалисти*

В разнообразната палитра от фактори, обезпечаващи образователното приобщаване, съществена роля има и отношението на педагогическите специалисти към учениците и готовността им чрез комплексни и координирани грижи да им оказват адекватна подкрепа за развитие.

- *Технологии за осъществяване на приобщаващото образование*

За осъществяване на успешно приобщаващо образование всички педагогически специалисти следва да усвоят и развият нови стратегии и специфични технологии на педагогическо взаимодействие.

- *Сътрудничество със семейството и общността*

Приобщаващото образование е немислимо без създаването и укрепването на *двупосочни устойчиви връзки на образователната институция и семейството* на основата на общия интерес за развитието на детето.

5. Водещи принципи при реализация на програмата

- подкрепа на самостоятелната активност на ученика
- активно участие в образователния процес,
- вариативност при организацията на обучението и възпитанието
- партньорски отношения с родителите,
- динамично развитие на образователния модел в училище
- равен достъп и приобщаване на всеки ученик
- равнопоставеност и недопускане на дискриминация
- съхраняване на етнокултурното многообразие

6. Анализ на училищната среда

През последните години се създава една пъстра картина на ученици от различни общности, различни вероизповедания, различни традиции и културни норми, както и ученици със специални образователни потребности. Това налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познания за другите, за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване, за толерантност към другите – и понякога към самите себе си. Срещата на хора с различия и на различните култури често е трудна, но с известни усилия тя би могла да бъде особено обогатяваща и ползотворна.

В **училището се предприемат политики в областта** на:

- приобщаващото образование
- интеркултурното образование,
- умението за общуване с представители на различни култури,
- съзнателно изграждане на толерантност; особено важно се оказва обучението на учителите, които са решаващ фактор при възпитанието на подрастващото поколение.

Насърчават се също представители на малцинствените групи да се образоват и квалифицират за учители, за да имат пряко участие в образованието на децата си.

Създават се условия за достъпна качествена грижа за децата в училищна възраст, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование или професионална реализация.

При децата в училищна възраст се обръща особено внимание на семейството като част от образователния процес.

Често се прави паралел между интеркултурното образование и образованието на ученици със специални образователни нужди: и в двата случая потенциалните ползи за обществото от преодоляване на пречките пред приобщаването на различните са огромни, а в същото време потенциалните рискове от игнорирането или дискриминирането биха могли да бъдат още по-сериозни.

Ключовата роля на образованието за изграждането на една по-висока култура на толерантност и приобщаване: ранното образование, достъпно за всички независимо от социално-икономическия им статус и интелектуалните им умения и възможности.

Обхващането на всеки дете с увреждане в училищна възраст в образователната система и изграждането на съответната подкрепяща среда за него е основна дейност за достъп до качествено образование. Изпълняват се дейностите по изграждане на подкрепяща среда в училище.

II. Подкрепа на личностното развитие

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка и в корелация с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

1. Обща подкрепа

За организиране на подкрепата на личностното развитие в ОУ „„Бачо Киро“ гр. Бяла черква за координатор е определена Радка Лазарова, старши учител в прогимназиален етап, който изпълнява функциите си съобразно Наредбата за приобщаващото образование. Общата подкрепа в училището се осъществява от екип, ръководен от координатора и учители.

Общата подкрепа е насочена към развитие на потенциала на всеки ученик. Тя включва екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти; допълнително обучение по български език, допълнително обучение по учебни предмети; занимания по интереси; кариерно ориентиране на учениците; библиотечно-информационно обслужване; поощряване с морални и материални награди; грижа за здравето, включително чрез събиране на пълна информация от родителя за здравословното състояние на ученика и за медицински изследвания и консултации; дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение; ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения.

2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определения ученик от училището ако се налага. Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти, съобразно необходимостта на детето и след това се потвърждава от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование- Ресурсен център- град Велико Търново

Учениците, за които може да се поиска оценка на способностите са от следните уязвими групи:

-ученици със специални образователни потребности – в началото на учебната година

- ученици с хронични заболявания

- ученици в риск

Допълнителната подкрепа включва:
- работа с ученик по конкретен случай
- психо-социална рехабилитация
-рехабилитация на слуха
-зрителна рехабилитация
-рехабилитация на комуникативни нарушения
-осигуряване на достъпна архитектурна среда
-специализирани средства -ресурсно подпомагане

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите. Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, се уведомява отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“- гр. Павликени по местоживеене на детето с цел социалните служби да окажат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на ученика.

При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също така се изготвя и индивидуален учебен план или учебен план за обучение в комбинирана форма на обучение. За ученици с изявени дарби също се изработва индивидуален учебен план.

III. Изграждане на екип за подкрепа на личностното развитие в състав:

Председател: Кл.ръководител
Членове: Психолог от РЦПППО
Ресурсен учител от РЦПППО

IV. Дейности за постигане на целите

1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
2. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес, посредством създаване на родителски клубове и други форми на сътрудничество.
3. Работа с родителската общност за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания.
4. Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора с висше образование от етническите малцинства като учители.
5. Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора като доброволци за работа с деца в риск от отпадане или отпаднали от образователната система.
6. Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език за деца и ученици от етническите малцинства.
7. Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна сред, включително за преподаване на български език на деца, за които той не е майчин.
8. Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отдих и физическа активност в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.
9. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на ученици в риск.
10. Допълнителна работа с ученици със специални образователни потребности и ученици от етническите малцинства, застрашени от отпадане и/или преждевременно напускане на училище.
11. Подкрепа на учениците от уязвимите етнически общности за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст.

12. Създаване на условия за развитие на талантливите деца с увреждания чрез насърчаване на техните творческите изяви. както и стимулиране на училищата по изкуствата и творческите съюзи на художници, музиканти, артисти, на музеи, галерии и културни институции да осъществяват програми с участието на деца с увреждания.

V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	**Срок**	**Отговорник**	**Забележка**
Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на децата и учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства	До 15 октомври	Класни ръководители	
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	Психолог, координатор	
Създаване на Родителски активи по класове и Родителски клуб	До 20.10.20 г.	Директор Кл.ръководители	
Екипна работа на учителите от даден клас	постоянен	класни ръководител, учители	при необходимост
Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	до 01.10.20 г.	директор	
Награждаване на ученици	текущ	директор,	При и по определен повод за поощрение
Представяне на дейности по интереси в училището	16.09.2020 г.	учители в ЦОУД	
Кариерно ориентиране и консултиране в класовете	01.12.20 г, 01.05.21 г.	Психолог, кариерен консултант от Центъра	
Идентифициране на ученици със СОП.	целогодишно	класни ръководител, учители, ресурсен учител	
Оценка на потребности на ученици със СОП.	целогодишно	ресурсен учител и екип	не по-късно от 3 месеца след идентифицира не на нуждата
Психологическа подкрепа, психо-социална рехабилитация и консултации	целогодищно	психолог	

Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	целогодишно	директор, учители, психолог	
Задоволяване желанията на учениците за допълнително обучение в избираеми, факултативни дисциплини	целогодишно	класни ръководител, учители,	
Допълнително обучение по български език за деца и ученици от етническите малцинства, с увреждания и застрашени от отпадане	целогодишно	Учители по БЕЛ	
Стимулиране участието на учениците в състезания, олимпиади и конкурси	целогодишно	класни ръководител, учители	
Стимулиране участието на учениците от етническите малцинства в състезания, олимпиади и конкурси	целогодишно	класни ръководител, учители	
Съвместни дейности с МКБППМН	целогодишно, по график	директор,Общинска администрация	
Обучение на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда	По график, заложен в план за квалификация	директор, председатели на МО	

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институциии, неправителствения сектор и училището. Всички участници в образователния процес (семейство, училище, институции, Обществен съвет НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

Екип за изпълнението на програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на учениците от уязвими групи за учебната 2020 -2021 год.:

Председател: Радка Лазарова – старши учител в прогимназиален етап

Членове: 1. Валери Петров – психолог от РЦПППО

2. Снежанка Братоева – ресурсен учител от РЦПППО